

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Dissertationem Moralem De Norma Actionum Humanarum
Indultu Facultatis Inclytae Philosophicae In Celeberrima
Academia Lipsiensi die VII. Maii Ann. MDCXCIIIX. H. L. Q.
C. sub Praesidio Dn. M. Joh. ...**

Lipsiae, 1698

§. XVI

urn:nbn:de:bsz:31-102642

eadem delicta inæquales nonnunquam videantur infligi pœnæ; id tamen solummodò ita videtur, si pœnæ in se simpliciter seu, ut aliàs loqui solent, *abstractivè* considerentur. Quòd si verò deinde consideres pœnas *concretivè*, seu, ut certis subjectis inflictas, apparebit, uti delicta, ita & pœnas ob ea impositas simpliciter æquales esse. Hinc separandæ probè à se invicem sunt, æstimatio pœnarum & earundem inflictio. Illa involvit respectum personarum; hæc autem non involvit. Quòd sanè ita manifestum, ut mirari eos subeat, qui in diversas hïc partes secedunt. Nam ponamus idem delictum à Senatore & rustico commissum esse. Agitur jam de infligenda utriusque pœna. Quòd si igitur, consultatione factâ, deprehendatur pœna, quam tanti æstimaturus sit senator, quanti rusticus pœnam aliam, tum ob paritatem delictorum, pares etiam deprehensæ hæc pœnæ, & non minores aut majores infliguntur.

§. XVI.

Justitia opponitur *injustitia*, quæ proinde nihil aliud est, quàm *prava actionum ad personas applicatio, quæ jus earum perfectum violatur*. Injusta autem actio talis dicitur notissimo vocabulo *injuria*, quæ triplici modo inferri potest, prout jus alterius perfectum, triplici modo lædi potest. (1.) Quando recusat quis alteri, quod ipsi jure perfecto debebatur. Ut si rem depositam aut commodatò datam finito usu dominus repetat, & depositarius vel commodatarius nulla ex justa causa reddere recuset. Diximus autem studio, *quod jure perfecto debebatur*. Nam si ex obligatione *imperfecta* seu minus plena descendat debitum, utut non præstetur, non tamen injuria dici illata poterit. Ita quamvis stipem quis pauperi denegat, injuria tamen hoc dici non poterit, cum suo eam jure pauper postulare non potuerit; Utut certum sit, denegatione talis officii in jus naturæ peccari. Ais: si Jus N. talia officia præcipit, tribuet etiam alteri facultatem, seu jus illa exigendi, & debebuntur proinde ex obligatione perfectâ. R. Neg. nexum. Est enim ea horum debitorum natura, ut ex merâ humanitate, non metu pœnæ proficisci debeant. Quòd tamen exceptionem casibus duobus patitur. (1.) Si ultima necessitas subigat. (2.) Si officia hæc imperet is, qui imperandi nobis & vires, & justas rationes habet; Tum enim debebuntur ex obligatione

tionē perfecta. *Secundò* injuria inferitur, si quis alteri auferat, quod jure adversus auferentem efficaci possidebat. Ut si quis domino justo rem eripiat, vel si precario rem tenenti tertius eam extorqueat. Sed requiritur, ut jus, quo quis rem tenet, sit adversus auferentem efficax; secus enim si fuerit, de injuriā illatā nullam conquerendi causam habet. Ut si Dominus rem precario datam repetat; is enim validius, quàm possessor jus habet, ob naturam precarii, quod quocunque tempore revocari potest. Item si rem privato auferat, jure eminentis dominii, is qui summo in civitate imperio gaudet; tum enim itidem jus possidentis contra auferentem non valet, concurrentibus scilicet illis requisitis, quæ in tali sublatione adesse debent. Et ratio hujus injuriæ est, quòd ex lege naturæ id cuilibet juris competit, ne citra culpam suam bonis, quæ possidet, spoliatur; cum aliàs salva socialitas consistere non posset. *Tertiò* committitur injuria, si alteri inferatur data opera malum, quod inferendi penes ipsum potestas non fuit. Exempli gratiā, si quis ob delictum commissum ab incompetente judice puniatur. Ratio est eadem, quæ antè fuit tradita; Sed requiritur, ut quis non lacesitus lædatur. Nam aliàs sibi imputet, quòd suā culpā provocavit læsionem; cum secundum vulgatam Jurorum regulam, damnum, quod quis suā culpā sentit, non sensille videatur, *l. 203. ff. d. R. I.* Quòd pertinet illud *Arist. Nicom. L. 5. c. 15.* *Ὁ δὲ δὲ ἐπιτελεῖ καὶ τὸ αὐτὸ ἀντιπρὸς ἑαυτοῦ ἀδικεῖν.* Qui, quod passus est, idem vicissim facit, non videtur injuriam inferre.

§. XVII.

Sed non sufficit ad hoc, ut alteri dicatur injuria illata, si quacunqve ratione malo aliquo præter culpam suam sit affectus; sed prætereà requiritur, ut à sciente & volente, seu datā operā ex proarēsi & proposito sit factum. Unde primò liquet, eum, qui usu rationis est destitutus, ut furiosum & mente captum injuriam inferre non posse. Deinde injuriam non posse dici læsionem illam, quæ ab ignorante vel invito procescit. Ut si venator emittat jaculum; id autem fortuitò erumpentem ex dumetis hominem lædat; vel in prælio quis socium hostili veste indutum occidat; Nam *ἀδίκημα, καὶ δικαιοπραγία ἀρεστῶ ἢ ἐκβρίω, καὶ ἀκρίω.* *Justum vel injustum factum*